Gedeeld geluk

als kompas voor Zuidwest-Drenthe

Gebiedsarrangement Zuidwest-Drenthe Regio Deal Regio Zwolle II 2025-2028

provincie Drenthe

Gemeente Meppel

Gemeente Westerveld

gemeente DE WOLDEN

Gemeente Hoogeveen

Inhoudsopgave

WAAROM DIT GEBIEDSARRANGEMENT? 3
Wat is geluk? 3
Geluk staat onder druk 3
Tastbaar kompas 3
Versneller van initiatieven 3
Elke regio telt 3
Gezamenlijke beweging 4
Lokaal bewezen, regionaal uitrolbaar 4
Opmaat naar structurele gebiedsagenda 4
Drie deelprojecten als basis voor gedeeld geluk 4
Uitnodiging 4

HET GEBIED EN DE OPGAVEN 4
Druk op wonen en voorzieningen 5
Klimaat-, energie- en biodiversiteitsuitdagingen 5
Verstening 5
Druk op naoberschap 5
Positieve gezondheid als fundament voor leefbaarheid 5
Economie en werkgelegenheid 5
Mobiliteit en bereikbaarheid als randvoorwaarde 6
Samenvattend: wonen, werken en leven in balans 6

AMBITIES EN DOELEN 6
Gedeeld geluk als kompas 7

ONZE BIJDRAGE AAN REGIO ZWOLLE 7

AANPAK: SAMEN BOUWEN AAN GEDEELD GELUK 7
Twee verbonden pijlers 7
Gedeeld geluk van onderop 8
Drie deelprojecten 8
Samenwerking, versnelling en complementariteit 8
Gefaseerde uitvoering 9

ORGANISATIE EN SAMENWERKING 9
Overheidspartners en penvoerder 9
Uitvoerende partijen 9

FINANCIERING 10
Vertrekpunt: de start in 2025 10
Einddoel: het resultaat in 2028 10
Begroting 10
Dekking 11
Ambitie einddoel 11

Bijlage 1: Thema's, doelen, initiatieven en resultaten per deelproject 12
Bijlage 2: Visualisatie gebiedsarrangement 19

WAAROM DIT GEBIEDSARRANGEMENT?

Wat maakt een regio leefbaar? Voorzieningen, veiligheid, gezondheid, een groene omgeving of juist sociale verbondenheid? Wij geloven dat de essentie van al deze elementen samenkomt in één overkoepelend thema: geluk.

Wat is geluk?

5.1.2e noemt als definitie van geluk: 'de gunstige loop van omstandigheden' (het tegenovergestelde van pech) en 'de aangename toestand waarin je al je (aardse) wensen en verlangens bevredigd ziet' (synoniem van welzijn). In dit gebiedsarrangement bedoelen we met geluk vooral dat tweede: het gevoel van tevredenheid, verbondenheid en welzijn.

Geluk lijkt iets persoonlijks – iets dat je voelt, maar lastig kunt grijpen. Toch zien we het in Zuidwest-Drenthe juist als iets van ons samen. Het ontstaat op plekken waar mensen zich welkom, veilig en gezien voelen, waar voorzieningen dichtbij zijn en gezond leven wordt gestimuleerd. Dat vraagt om onderlinge betrokkenheid, om mensen die meedenken, meedoen en verantwoordelijkheid nemen. En om een omgeving die uitnodigt tot contact, ontwikkeling en groei – een omgeving die bijdraagt aan wat écht telt: gezondheid, verbondenheid, een fijne woon- en werkomgeving, veerkracht en toekomstperspectief.

Geluk staat onder druk

Hoewel Drenten zich tot de gelukkigste Nederlanders rekenen, is dat geen vanzelfsprekendheid: het geluk staat onder druk. Vergrijzing, verdwijnende voorzieningen, polarisatie, individualisering en zorgen over bestaanszekerheid vergroten de kloof tussen wie gezond en veerkrachtig is en wie niet (meer) – tussen wijken en dorpen met bloei, en plekken waar voorzieningen verdwijnen en de samenhang afneemt. Ook in Zuidwest-Drenthe. En daarom zetten we alles op alles om ons geluk te beschermen, te voeden en verder te brengen.

Tastbaar kompas

'Gedeeld geluk' is een tastbaar kompas voor beleid. Want wat we onder geluk verstaan – verbondenheid, gezondheid, veiligheid, zingeving, een fijne leefomgeving – sluit een-op-een aan bij de indicatoren voor brede welvaart van bijvoorbeeld het CBS en de Regio Zwolle Monitor. Denk aan onderwerpen als ervaren gezondheid, sociale cohesie en bestaanszekerheid. Geluk is dus geen vaag ideaal, maar een trefpunt van meetbare maatschappelijke waarden. We meten én voelen wat ertoe doet: in cijfers en in verhalen. Juist die mix maakt gedeeld geluk zichtbaar, stuurbaar en concreet.

Versneller van initiatieven

Als gemeenten De Wolden, Hoogeveen, Meppel, Westerveld en de provincie Drenthe bundelen we onze krachten om gedeeld geluk in Zuidwest-Drenthe te behouden en versterken – voor vandaag, morgen én daarna. Dit gebiedsarrangement is een versneller van initiatieven die de leefbaarheid en de leefomgeving van onze regio versterken én meetbare impact maken. We investeren in concrete initiatieven van onderop die eigenaarschap stimuleren, talent benutten en bestaande initiatieven verbinden en versterken. Want een regio waarin mensen gelukkig zijn, is een regio waar voorzieningen op peil zijn en veiligheid geen zorg is, maar een vanzelfsprekendheid. Waar ondernemers kansen zien, jongeren hun toekomst bouwen, toeristen graag terugkomen en ouderen waardig oud kunnen worden – een regio waar mensen samen bijdragen aan een toekomstbestendig en bloeiend gebied.

Elke regio telt

Met dit arrangement geven we een krachtige invulling aan het uitgangspunt van 'Elke regio telt': brede welvaart begint lokaal. In een regio waar vergrijzing, voorzieningen onder druk en ruimtelijke opgaven samenkomen, werken we met partners aan duurzame oplossingen van onderop. We benutten de kracht van gemeenschappen, combineren stad en platteland, en bouwen aan een leefomgeving waarin mensen zich thuis voelen en toekomst zien. Zo dragen we vanuit onze unieke positie bij aan een veerkrachtige Regio Zwolle.

Gezamenlijke beweging

Dit gebiedsarrangement is meer dan een verzameling initiatieven; het is een gezamenlijke beweging waarin inwoners, (maatschappelijke) organisaties, bedrijven en overheden actief en structureel samenwerken om de brede welvaart van de regio te versterken – met als leidraad: gedeeld geluk. We zetten niet in op generieke maatregelen van bovenaf, maar op initiatieven die wortelen in dorpen en wijken. Alleen dan ontstaat eigenaarschap – en dáár begint verandering.

Lokaal bewezen, regionaal uitrolbaar

Wat lokaal werkt, is met aanpassingen breder inzetbaar naar andere delen van de (sub)regio. De deelprojecten in dit gebiedsarrangement sluiten aan op bestaande plannen en doelstellingen van de gemeenten, de provincie, Regio Zwolle en andere partners. Daardoor integreert de aanpak goed in de bredere beleidscontext en ontstaat synergie – de kracht zit in de samenhang.

Opmaat naar structurele gebiedsagenda

De samenwerking in dit gebiedsarrangement is geen eenmalige inspanning. Het is de start van een langdurig commitment en de opmaat naar een structurele gebiedsagenda, waarin de vier gemeenten en de provincie Drenthe intensief blijven samenwerken aan brede welvaart in Zuidwest-Drenthe. We bouwen hiermee aan een stevig fundament voor de lange termijn, in relatie tot Regio Zwolle. Hoogeveen vervult daarin een bijzondere rol, als onderdeel van zowel Zuidwest-Drenthe als de subregio Zuid- en Oost-Drenthe – een rol die voor regio-overstijgende verbinding extra kansen biedt.

Drie deelprojecten als basis voor gedeeld geluk

Dit gebiedsarrangement biedt een strategische aanpak waarmee we de kracht van Zuidwest-Drenthe benutten en bestaande en nieuwe initiatieven versnellen en doorontwikkelen. We richten ons op drie deelprojecten die aansluiten bij de programmalijnen van de Regio Deal Zwolle II en samen de voorwaarden scheppen voor gelukkig leven: 'Verbonden, fit en vitaal vooruit', 'Wonen en de kracht van dichtbij' en 'Groen gewortelde groei'. Vanuit deze deelprojecten werken we gericht aan het versterken van leefbaarheid, gemeenschapskracht en voorzieningen in onze dorpen en wijken, én aan een toekomstbestendige leefomgeving waarin mens, natuur en economie in balans samenkomen.

Uitnodiging

De opgaven in Zuidwest-Drenthe zijn groot en overstijgen wat we als subregio alleen kunnen dragen. De Regio Deal Regio Zwolle biedt ruimte om bestaande en nieuwe initiatieven te versnellen en te verdiepen, en om van elkaar te leren. Juist in een plattelandsregio als de onze liggen waardevolle lessen over hoe we met creativiteit, betrokkenheid en samenwerking grote vraagstukken het hoofd kunnen bieden – niet door het roer over te nemen, maar door samen koers te zetten.

Daarom nodigen we het Rijk en Regio Zwolle uit om met ons te investeren in een regio waar geluk geen abstract begrip is, maar een tastbare realiteit voor iedereen die hier woont, werkt en leeft. Dit is ons kompas. Dit is de toekomst van Zuidwest-Drenthe.

HET GEBIED EN DE OPGAVEN

Zuidwest-Drenthe omvat de gemeenten De Wolden, Hoogeveen, Meppel en Westerveld. Bijna 138.000 mensen wonen hier in ruim 61.000 woningen, verspreid over dynamische stedelijke kernen en hechte dorpsgemeenschappen in landelijk gebied. Hoogeveen en Meppel combineren stedelijke kernen met dorpen, De Wolden en Westerveld zijn landelijker en omvatten verschillende dorpsgemeenschappen. Zuidwest-Drenthe heeft het hoogste percentage 65-plussers binnen Regio Zwolle. Dit is een van de factoren die de noodzaak versterken om te investeren in voorzieningen, gezondheid en verbonden gemeenschappen.

Tegelijkertijd is er veel om op voort te bouwen: de mix van levendige steden, hechte gemeenschappen, rust, ruimte en het karakteristieke Drentse oerlandschap vormen een vruchtbare voedingsbodem voor gelukkig en gezond leven, werken, wonen en recreëren.

Druk op wonen en voorzieningen

Zuidwest-Drenthe staat voor een gedeelde woningbouwopgave. Meppel en Hoogeveen richten zich op een economisch sterke en aantrekkelijke stad en zien de mogelijkheid om een flink aandeel in de woningbouwopgave van Regio Zwolle te realiseren. De Wolden en Westerveld focussen op het behouden van een leefbaar platteland, met voldoende woningen voor starters, gezinnen en ouderen. Goede voorzieningen zijn daarbij cruciaal, maar veel dorpsvoorzieningen staan onder druk: in kleine kernen verdwijnen winkels, scholen, zorgpunten, dorpshuizen en ontmoetingsplekken. Ook verenigingen hebben het lastig, door teruglopende ledentallen en een groeiend tekort aan bestuursleden. Ook goed bereikbaar onderwijs verdient hier aandacht – als voorziening die niet alleen een sterke basis met gelijke kansen voor jongeren bevordert, maar ook essentieel is voor sterke gemeenschappen en een veerkrachtige regio.

Ons gebiedsarrangement zet in op behoud en versterking van deze voorzieningen en ontmoetingsfuncties – inclusief openbare beweegruimte – zodat ook dorpen vitaal blijven.

Klimaat-, energie- en biodiversiteitsuitdagingen

Zuidwest-Drenthe heeft een sterke groene identiteit, maar staat voor forse uitdagingen rond klimaat, energie en biodiversiteit. De Wolden en Westerveld zetten in op toekomstbestendige landbouw, een aantrekkelijk landschap, klimaatadaptatie en het produceren van groen gas. Hoogeveen werkt aan innovatieve energieprojecten zoals de waterstofwijk Nijstad-Oost. Meppel speelt een actieve rol in de eiwittransitie en circulariteit, en investeert in klimaatadaptatie – noodzaak vanwege de ligging op een punt waar meerdere rivieren samenkomen.

Verstening

Door verstedelijking is de verstening in Meppel en Hoogeveen toegenomen. Daarom zetten we in op vergroening en klimaatadaptatie van de buitenruimte – essentieel voor een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en een gezonde leefstijl.

Druk op naoberschap

Sociale cohesie is de ruggengraat van onze dorpen en wijken. Maar in een samenleving waarin de nadruk steeds vaker ligt op verschillen, staat het 'naoberschap' onder druk – door onder meer vergrijzing, individualisering, polarisatie en verschralende voorzieningen. Ontgroening versterkt die druk: minder jongeren betekent minder voorzieningen, en dat jaagt leegloop aan. Ook stikstof- en energie-uitdagingen hebben hun weerslag op onderling vertrouwen, polarisatie en ongelijkheid in de samenleving.

Een sociaal gezonde leefomgeving vraagt om meer dan alleen ontmoetingsplekken; het vraagt ook om een bloeiend verenigingsleven, vrijwilligers en ondersteuning van bewonersinitiatieven. Wie zich gehoord voelt, ervaart meer regie, minder stress en meer tevredenheid.

Daarom investeren we in sterke sociale netwerken waarbij verschillende generaties samen het naoberschap en het verenigingsleven invullen: we activeren vitale ouderen én jongeren als het gaat om gemeenschapszin en vrijwillige inzet, als basis voor een toekomstbestendig naoberschap.

Positieve gezondheid als fundament voor leefbaarheid

Gezondheid is een belangrijke pijler onder een goed leven – voor mensen persoonlijk én voor de gemeenschap als geheel. De gezondheid van de inwoners in Drenthe neemt echter af en de gezondheidsverschillen nemen toe (bron: Sociale Agenda Drenthe). In Zuidwest-Drenthe zetten we daarom in op een sterke sociale basis in dorpen en wijken, en op een brede kijk op gezondheid: lichamelijke gezondheid, maar ook welzijn, contact en sociale samenhang, en het vermogen van mensen om zich aan te passen, eigen regie te voeren en samenredzaam te zijn.

Economie en werkgelegenheid

Met ruim 13.000 bedrijven en 67.000 banen is Zuidwest-Drenthe economisch divers en strategisch gepositioneerd, met Meppel als mede-ontwikkelaar van Port of Zwolle en Hoogeveen als schakel naar de

DutchTechZone. Naast lokaal gewortelde mkb-bedrijven kent de regio een groot aantal toonaangevende, innovatieve en internationaal opererende ondernemingen.

Hoewel economie en werkgelegenheid geen direct onderdeel vormen van dit gebiedsarrangement, zijn ze onlosmakelijk verbonden met brede welvaart en zitten we ook op deze thema's niet stil. Werkgelegenheid draagt bij aan de leefbaarheid in dorpen en wijken – en daarmee aan bestaanszekerheid, perspectief en geluk. Door het versterken van gemeenschapskracht, voorzieningen en de kwaliteit van de leefomgeving, draagt dit arrangement indirect bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers, werknemers én talent van morgen.

Mobiliteit en bereikbaarheid als randvoorwaarde

Bereikbaarheid en mobiliteit vormen belangrijke thema's voor Zuidwest-Drenthe. De inzet op het verbeteren van bestaande spoor- en wegverbindingen – zoals de 'flessenhals' bij Meppel, de A28 en de N36/N48 – speelt hierin een belangrijke rol, net als het versterken van het openbaar vervoer en slimme mobiliteitsoplossingen. Daarbij zijn ook stationsgebieden in beeld: Meppel en Hoogeveen maken deel uit van een regio-brede ontwikkelopgave waarin het Rijk en Regio Zwolle samen investeren in toekomstbestendige stationsomgevingen, vanuit de regionale woningbouwopgave en de verstedelijkingsstrategie.

Deze thema's vallen weliswaar buiten dit gebiedsarrangement, maar zijn van grote invloed op de kwaliteit van leven in de regio: bereikbaarheid is de sleutel tot voorzieningen, werk en onderwijs – en daarmee tot een vitale, veerkrachtige regio waarin mensen zich thuis voelen en klaar zijn voor de toekomst.

Precies daarom neemt Zuidwest-Drenthe – naast dit arrangement – deel aan het project 'Mobiliteitshubs in het buitengebied', dat separaat in het kader van deze Regio Deal wordt ingediend. Zes gemeenten (Meppel, Noordoostpolder, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld en Zwartewaterland) en drie provincies (Drenthe, Flevoland en Overijssel) werken hierin samen aan uitbreiding en doorontwikkeling van het deelfietsnetwerk Pak'm, als duurzame en flexibele aanvulling op het bestaande vervoersaanbod. Data laat zien dat het deelfietsnetwerk niet alleen door toeristen wordt gebruikt, maar ook door inwoners, forenzen en bezoekers – deels door het ontbreken of onvoldoende aansluiten van het openbaar vervoer.

Samenvattend: wonen, werken en leven in balans

Zuidwest-Drenthe is een regio waar mensen graag wonen, werken en oud worden, en waar jongeren graag blijven én komen wonen, in een veilige en sociale omgeving. Maar geluk en brede welvaart komen en blijven niet vanzelf. Door gericht te investeren in leefbaarheid, een duurzame leefomgeving, voorzieningen, gezondheid en sociale samenhang, zorgen we ervoor dat Zuidwest-Drenthe niet alleen groeit in aantallen, maar vooral in brede welvaart en geluk.

AMBITIES EN DOELEN

Met dit gebiedsarrangement versterken we de brede welvaart op precies die punten waar deze nu onder druk staat, en bouwen we aan een omgeving die past bij de kracht van onze subregio.

We streven naar:

- een regio waar bewoners zich verbonden voelen, elkaar helpen en samen hun leefomgeving vormgeven;
- een omgeving waar jongeren mentaal en fysiek gezond opgroeien en ouderen langer gezond en gelukkig leven;
- een vitale, veilige en groene woonomgeving – in stad én dorp;
- voldoende passende woningen en sterke voorzieningen die bijdragen aan leefkwaliteit en bestaanszekerheid, en die jongeren in de regio houden – in de steden én de dorpen;
- een toekomstbestendige leefomgeving waarin biodiversiteit, klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit samenkomen.

Gedeeld geluk als kompas

Onze inzet op gedeeld geluk vraagt om heldere kaders: waar sturen we op en hoe maken we zichtbaar wat werkt? Daarom sluiten we aan bij bestaande indicatoren voor brede welvaart, zoals die worden gebruikt door het CBS en ook in de Regio Zwolle Monitor. Door zowel kwantitatieve als kwalitatieve indicatoren te hanteren, maken we de impact van onze aanpak zichtbaar en houden we grip op wat ertoe doet. Zo maken we 'gedeeld geluk' een concreet, meetbaar én sturend kompas.

ONZE BIJDRAGE AAN REGIO ZWOLLE

Daar waar Regio Zwolle in toenemende mate een aantrekkelijk alternatief is voor de Randstad, is Zuidwest-Drenthe dit aantrekkelijke alternatief voor het centrale, stedelijke deel van Regio Zwolle. Daarnaast zorgt de route door Zuidwest-Drenthe langs de A28, de A37 en de E233 voor een goede ontsluiting van Duitsland, Scandinavië en Oost-Europa. Willen we de groeiopgave van de regio realiseren én brede welvaart behouden en versterken, dan zijn onze ruimte, gemeenschapszin en daadkracht onmisbaar. Als subregio hebben wij Regio Zwolle én het Rijk veel te bieden.

Geluk groeit als je het deelt – en dat is precies wat we met dit gebiedsarrangement willen doen. Zuidwest-Drenthe levert met dit arrangement een waardevolle voorbeeldfunctie: een regio waar stad en platteland onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en waar we laten zien hoe brede welvaart werkt in de praktijk.

Samen investeren we in een schaalbare en inspirerende aanpak: wat hier werkt, is inzetbaar in andere (sub)regio's – zowel in plattelands- als in stedelijke gebieden. Daarmee laten we zien dat brede welvaart niet alleen meetbaar is, maar ook maakbaar. Dat een regio die investeert in leefbaarheid, verbondenheid en een gezonde omgeving, een regio is waar mensen willen blijven, werken, bijdragen en investeren.

Zuidwest-Drenthe is daarmee méér dan een partner binnen Regio Zwolle – het is de Drentse motor van vitaliteit en brede welvaart binnen de vierde economische regio van Nederland. Met volop provinciale en gemeentelijke inzet, een stevige bestuurlijke samenwerking én de bereidheid om te delen wat werkt, versterken we de verbinding tussen stad en platteland en dragen we bij aan de aantrekkelijkheid en toekomstkracht van Regio Zwolle als geheel.

AANPAK: SAMEN BOUWEN AAN GEDEELD GELUK

In een regio waar naoberschap een kernwaarde is, willen we de kracht van gemeenschappen benutten én versterken. Daarbij hoort een aanpak die vanuit de grotere regionale opgaven op het gebied van leefbaarheid en leefomgeving recht doet aan de eigenheid van onze subregio.

Twee verbonden pijlers

Onze aanpak rust op twee nauw verweven pijlers: sterke gemeenschappen (leefbaarheid) en een veerkrachtige leefomgeving. Door leefbaarheid en leefomgeving als één geheel te benaderen, versterken we zowel de sociale als de ecologische basis van Zuidwest-Drenthe, en bouwen we aan vitale kernen en duurzame brede welvaart in de regio. Gezondheid en een gezonde leefstijl bevorderen we bijvoorbeeld niet alleen met leefbaarheidsmaatregelen, maar ook door een aanpak waarin lokale productie en consumptie en een toekomstbestendig landschap volop bijdragen bij aan leefkwaliteit en economische veerkracht. Juist deze integrale benadering maakt het mogelijk om slimme koppelingen te leggen tussen domeinen, mensen en middelen, en zo meer impact te realiseren – voor mens, landschap en natuur.

Gedeeld geluk van onderop

We kiezen voor een aanpak van onderop, omdat dat past bij de manier waarop Zuidwest-Drenthe werkt. Omdat gemeenschappen hier van oudsher zelf dingen oppakken – samen, nuchter, met beide benen op de grond. Omdat naoberschap hier leeft. Omdat draagvlak, eigenaarschap en betrokkenheid het verschil maken – in dorpen én wijken. Omdat echte verandering begint bij mensen zelf, die elkaar weten te vinden rond een initiatief dat werkt, in hun straat, hun wijk, hun dorp. Vanuit die kracht bouwen we aan gedeeld geluk – een omgeving waarin mensen floreren, samenleven en zich samen verantwoordelijk voelen.

'Gedeeld geluk' is meer dan een mooie kapstok: het vat samen waar het ons om is te doen.

> Gedeeld, omdat geluk groeit wanneer het niet alleen in mensen zit, maar ook in hun omgeving, relaties en de gemeenschap – een vitaal ecosysteem, waarbij we van en met elkaar leren door te delen.
> Geluk, omdat dát uiteindelijk telt: leven in balans, je fysiek, mentaal en sociaal goed voelen, in verbinding en met oog voor morgen.

Drie deelprojecten

In dit gebiedsarrangement beschrijven we in plaats van losse activiteiten drie samenhangende deelprojecten, elk met een reeks concrete initiatieven die bijdragen aan onze bredewelvaart-opgave.

1. **Verbonden, fit en vitaal vooruit** (programmalijn 'Leefbaarheid - vitale kernen en gezonde buurten')

   Dit deelproject versterkt de gemeenschap van binnenuit met initiatieven die eigenaarschap, verbondenheid (sociale cohesie), welzijn en geluk stimuleren. Door bewoners in hun kracht te zetten, bouwen we aan dorpen en wijken die sociaal vitaal, gezond en toekomstgericht zijn. De initiatieven zijn lokaal geworteld, schaalbaar en vormen samen een krachtige beweging van onderop.

2. **Wonen en de kracht van dichtbij** (programmalijn 'Leefbaarheid - vitale kernen en gezonde buurten')

   Wonen en voorzieningen zijn geen luxe, maar het kloppende hart van een leefbare regio. Dit deelproject maakt dorpen en wijken aantrekkelijker, levendiger en inclusiever. We stimuleren eigenaarschap en innovatieve woonvormen, verbeteren de toegankelijkheid van voorzieningen en zorgen voor een stevig fundament onder leefkwaliteit – nu én in de toekomst. Daarmee versterken we de brede welvaart in Zuidwest-Drenthe en Regio Zwolle als geheel.

3. **Groen gewortelde groei** (programmalijn 'Leefomgeving - natuurinclusieve en klimaatadaptieve regio')

   Dit deelproject levert zichtbare en voelbare impact op voor mens én natuur: van meer biodiversiteit en minder uitstoot, tot een gezondere fysieke leefomgeving en nieuwe verdienmodellen – met ruimte voor klimaatbewuste inwoners, innovatieve boeren, circulaire bouw en duurzaam ondernemerschap. De kracht zit in het samenspel: boeren, bewoners, ondernemers, organisaties, onderwijs en overheden trekken samen op. Zo ontstaat niet alleen een gezonde leefomgeving, maar ook nieuw perspectief voor de economie en de samenleving als geheel.

In bijlage 1 bij dit document is per deelproject een kort overzicht van de thema's, doelen, initiatieven en beoogde resultaten opgenomen.

Samenwerking, versnelling en complementariteit

Onze aanpak is lerend, verbindend, versterkend én aanvullend. Voor de ontwikkeling van gedeeld geluk in Zuidwest-Drenthe hebben we oog voor de samenhang tussen de verschillende regionale programma's en bouwen we voort op bestaande lokale, provinciale en regionale agenda's. Daarbij zorgen we voor een goede wisselwerking tussen opgaven – zoals de Sociale Agenda, LEADER Zuidwest-Drenthe en 'Vitale kernen en gezonde buurten' – en een krachtige uitvoering. Zo ontstaat een aanpak die zowel inhoudelijk als uitvoerend stevig verankerd is – een aanpak die complementair is aan wat er al gebeurt, en strategisch voor wat er nog moet gebeuren.

Alle initiatieven in dit gebiedsarrangement zijn het resultaat van co-creatie binnen de vijf O's:

- Overheden zorgen voor kaders, capaciteit en investeringen
- Onderwijsinstellingen brengen kennis, ontwikkeling en verbinding met de jeugd en de toekomst
- Ondernemers leveren financiële bijdragen, faciliteiten en creativiteit
- Organisaties (maatschappelijke) brengen initiatief, draagvlak en energie
- Onze inwoners/vrijwilligers dragen bij in de concrete uitvoering van initiatieven

Samen verbinden we beleid aan beleving en strategie aan actie, en bouwen we aan een regio waar gedeeld geluk de standaard is.

Gefaseerde uitvoering

Onze aanpak kent een logische opbouw in drie fasen: voorbereiding, uitvoering en borging. In 2025 starten we met de eerste initiatieven die klaarstaan om van wal te steken, parallel aan de verdere voorbereiding van andere initiatieven. In 2026 en 2027 ligt de focus op uitvoering, leren en bijstellen. In 2028 zetten we in op evaluatie, borging, het verankeren van werkwijzen en het delen van opbrengsten met andere regio's. Zo zorgen we voor een aanpak die niet alleen energie losmaakt, maar ook duurzaam doorwerkt.

ORGANISATIE EN SAMENWERKING

Succes zit 'm in een goed samenspel tussen alle partijen vanuit de vijf O's, die op een effectieve en slimme manier samenwerken. Daarbij past een werkwijze die:

- ruimte biedt voor de aanpak en uitvoering van onderop (zelforganiserend vermogen);
- iedere partij de kans geeft te doen waar zij goed in is, met ruimte voor eigenaarschap en het nemen van verantwoordelijkheid;
- praktisch uitvoerbaar is, zonder onnodige complexiteit of bureaucratie;
- regie voert op de samenhang en het totaal bewaakt;
- samenwerking en uitwisseling tussen partijen stimuleert en faciliteert;
- bijdraagt aan werkplezier en -geluk.

Daarom hanteren we een heldere basisstructuur met twee rollen:

- De aanvragers van het gebiedsarrangement (de overheidspartners), met één partner als penvoerder
- De uitvoerende partijen (de vijf O's), die samen voor impact zorgen

Overheidspartners en penvoerder

Per deelproject levert iedere gemeente en provincie Drenthe minimaal één ambtenaar die inhoudelijke kennis inbrengt, en een ambtenaar die fungeert als eerste aanspreekpunt namens de eigen gemeente / de provincie. Bestuurlijk is dit per gemeente één wethouder en vanuit de provincie één gedeputeerde. De vier gemeenten en de provincie Drenthe maken onderling werkafspraken die periodiek worden geëvalueerd.

De gemeente Westerveld treedt op als penvoerder. De penvoerder is het aanspreekpunt richting de subsidieverstrekker (provincie Overijssel) en coördineert de uitvoering van het arrangement. De penvoerder kan gebruikmaken van de kennis en expertise van de provincie Drenthe, bijvoorbeeld bij het opstellen van subsidiebeschikkingen en de voorwaarden rondom staatssteun. De penvoerder wordt bekostigd vanuit het gebiedsarrangement en kan btw verrekenen.

Uitvoerende partijen

Voor de uitvoering van de verschillende initiatieven binnen de drie deelprojecten wordt per initiatief een uitvoeringsteam samengesteld, bestaande uit een passende combinatie vanuit de vijf O's. Voordat het team tot uitvoering overgaat, wordt de opdracht voor het betreffende initiatief (inhoudelijk en financieel) definitief gemaakt en met uitvoeringsafspraken bekrachtigd. Gedurende de periode van uitvoering vindt periodieke afstemming plaats met de penvoerder en/of de betrokken overheidspartner(s).

FINANCIERING

We hebben ambitie. We hebben slagkracht. En we ervaren volop enthousiasme bij de uitvoerende partijen. Kortom: met dit gebiedsarrangement zijn we in staat om samen met Regio Zwolle en het Rijk impact te maken – we staan in de startblokken om de genoemde verdieping en versnelling waar te maken. Financieel kiezen we een stevig vertrekpunt, waarbij we ook een aantrekkelijk einddoel hebben geformuleerd.

Vertrekpunt: de start in 2025

De omvang van dit gebiedsarrangement brengt een financiële investering van € 7.050.000 met zich mee. Voor de aanvraag van de Rijksbijdrage in het kader van de Regio Deal wordt de cofinanciering gedragen door de vijf overheidspartners, die samen € 3.550.000 euro aan financiële middelen inbrengen. Daarmee is de vereiste 50% cofinanciering bij de indiening van ons arrangement aan de voorkant volledig geborgd. De cofinanciering is bestuurlijk vastgelegd: bij de vier gemeenten via een collegebesluit en bij de provincie Drenthe via een besluit van Gedeputeerde Staten.

Einddoel: het resultaat in 2028

Onze aanpak kenmerkt zich door een benadering en uitvoering van onderop. Dit betekent in de praktijk dat we de initiatieven in het arrangement uitvoeren samen met de vijf O's (Overheid, Onderzoek & onderwijs, Organisaties, Ondernemers/bedrijfsleven en Onze inwoners/vrijwilligers). De diversiteit aan uitvoerende partijen is groot, en die kracht benutten we door in alle initiatieven combinaties te vormen. De gemeenschapskracht en ondernemerszin in onze regio zijn sterk: partners willen volop meewerken en brengen kennis en middelen in.

Aanvullend op de publieke cofinanciering streven we er dan ook naar om eind 2028 minimaal € 2.000.000 aan extra investeringen vanuit de vijf O's te realiseren – in financiële middelen en manuren. Daarmee komt de totale gebiedsinvestering eind 2028 uit op € 9.050.000.

De overzichten hieronder geven de meerjarenbegroting, de dekking (beide op hoofdlijnen) en het beoogde einddoel weer.

Begroting

Directe kosten:	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**totaal**
Programma Leefbaarheid:					
- deelproject Verbonden, fit en vitaal vooruit					
- deelproject Wonen en de kracht van dichtbij					
Loonkosten derden:					
penvoerder/algemeen coördinator **	€ 16.771	€ 33.541	€ 33.541	€ 33.541	€ 117.394
Overige kosten derden:					
totaal geleverde diensten/materialen **	€ 64.291	€ 150.012	€ 150.012	€ 64.291	€ 428.606
totaal subsidieverlening aan derden	€ 540.000	€ 1.260.000	€ 1.260.000	€ 540.000	€ 3.600.000
Programma Leefomgeving:					
- deelproject Groen gewortelde groei					
Loonkosten derden:					
penvoerder/algemeen coördinator **	€ 11.180	€ 22.361	€ 22.361	€ 22.361	€ 78.263
Overige kosten derden:					
totaal geleverde diensten/materialen **	€ 42.860	€ 100.008	€ 100.008	€ 42.860	€ 285.737
totaal subsidieverlening aan derden	€ 360.000	€ 840.000	€ 840.000	€ 360.000	€ 2.400.000
VAT-kosten (loonkosten vier gemeenten):					
* Verantwoording, administratie en toezicht	€ 40.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 40.000	€ 140.000
Totaal kosten per jaar	**€ 1.075.102**	**€ 2.435.922**	**€ 2.435.922**	**€ 1.103.053**	**€ 7.050.000**

*** inclusief 21% compensabele btw*

Dekking

Cofinanciering		**2025 - 2028**
Rijksbijdrage vanuit Regio Deal voor Leefbaarheid	€	2.100.000
Rijksbijdrage vanuit Regio Deal voor Leefomgeving	€	1.400.000
Provincie Drenthe	€	2.000.000
Gemeenten De Wolden, Hoogeveen, Meppel en Westerveld	€	1.000.000
Dekking lidmaatschapsbijdrage Regio Zwolle - vier gemeenten - onderdeel Ruimte	€	550.000
Uitvoerende partijen (vijf O's)**		PM
Totaal publieke cofinanciering	**€**	**7.050.000**

*** niet vooraf begroot, wel in einddoel geformuleerd*

Ambitie einddoel

Investering in Zuidwest-Drenthe		**eind 2028**
Rijksbijdrage vanuit Regio Deal voor Leefbaarheid	€	2.100.000
Rijksbijdrage vanuit Regio Deal voor Leefomgeving	€	1.400.000
Provincie Drenthe	€	2.000.000
Gemeenten De Wolden, Hoogeveen, Meppel en Westerveld	€	1.000.000
Dekking lidmaatschapsbijdrage Regio Zwolle - vier gemeenten - onderdeel Ruimte	€	550.000
Bijdragen uitvoerende partijen (vijf O's)**	€	2.000.000
Totaal	**€**	**9.050.000**

Bijlage 1

Thema's, doelen, initiatieven en resultaten per deelproject

Thema's, doelen, initiatieven en resultaten per deelproject

Deelproject 1: Verbonden, fit en vitaal vooruit

a. Thema's/doelen/initiatieven

Zuidwest-Drenthe is een regio waar sociale cohesie en naoberschap diepgeworteld zijn. Het omzien naar elkaar zit in ons DNA, en vormt de basis voor welzijn en toekomstperspectief in onze dorpen, wijken/buurten en kernen. In een uitgestrekte regio met de steden Meppel en Hoogeveen en daarnaast relatief veel kleine gemeenschappen en een vergrijzende bevolking is deze verbondenheid van grote waarde – én van strategisch belang voor de brede welvaart. Dat maakt dat wij kiezen voor sociale cohesie als vertrekpunt, met focus op initiatieven vanuit de samenleving, het actief betrekken van inwoners en het benutten van hun talent en kracht, en op eigenaarschap, ontmoeting en zelfredzaamheid (positief gezondheid- en welzijnsbeleid). Onze inzet is sociaal, ecologisch en economisch waardevol voor de streek – een concrete invulling van de bredewelvaart-driehoek.

Door de verschillen tussen de steden en het platteland is de huidige situatie niet overal gelijk. Daarom gaan we in de periode 2025-2028 verspreid over de regio in een aantal wijken/buurten starten met één of meer initiatieven die passen bij de lokale context en behoeften. We leren van wat werkt, delen kennis en bouwen zo aan een aanpak die schaalbaar en overdraagbaar is binnen Zuidwest-Drenthe en breder binnen Regio Zwolle.

De doelen/initiatieven binnen dit deelproject:

- **Versterking sociale cohesie en positief welzijns-/gezondheidsbeleid**

  In wijken/buurten en dorpen zetten we in op het versterken van gemeenschapskracht via verdieping en doorontwikkeling van de ABCD-methode: een methode om mensen samen te brengen, duurzaam te werken aan sterke, verbonden en inclusieve gemeenschappen en het zichtbaar maken van de talenten (assets) die er al zijn. Vanuit de filosofie dat iedereen iets kan en iets heeft, sluit je niemand uit. Dit betekent ook dat alles er al is en dat je het 'alleen' maar hoeft te verbinden. De kracht is dat bewoners aan het roer staan – dat vraagt radicaal anders denken en werken. Binnen de aanpak is ook ruimte voor activiteiten rond positieve gezondheid en bewegen, zoals bijvoorbeeld sociaal tuinieren en de 'beweegboulevard'.

- **Samenwerking nieuwe stijl in dorpen en wijken**

  De manier waarop bewonersorganisaties, welzijn, woningcorporaties en gemeenten nu samenwerken in dorpen en wijken, is niet toekomstbestendig genoeg. Daarom experimenteren we met een nieuwe stijl van samenwerken: lokaal afgestemd – iedere wijk, iedere buurt of ieder dorp in onze regio is immers uniek – maar altijd gedragen door dezelfde positieve grondhouding.
  We kiezen voor een integrale aanpak van de verschillende opgaven, zoeken een gezonde balans in rollen, verantwoordelijkheden en afhankelijkheid, gaan uit van democratische principes en benutten de energie en het eigenaarschap van inwoners. De ervaringen zetten we in om van elkaar te leren.

  Of het nu gaat om de wijk Haveltermade of het dorp Uffelte – elke plek vraagt om maatwerk, maar de manier van samenwerken delen we. Door deze werkwijze op verschillende plekken in de regio toe te passen, waarbij integraliteit centraal staat, bouwen we samen aan een aanpak die overdraagbaar is naar andere dorpen en wijken/buurten in de (sub)regio. Zo maken we grote stappen en blijven we tegelijkertijd dicht op de leefwereld van de inwoners.

- **Living Lab voor Geluk**

  Regiocampus is een succesvol samenwerkingsverband in Zuidwest-Drenthe ter bevordering van sociale, economische en duurzame innovaties in de regio. In de Regiocampus Living Lab van Geluk bouwen we aan een zesde Blue Zone. Geïnspireerd door onderzoek binnen de andere vijf Blue Zones

in de wereld creëren we in Regio Zwolle een living lab gericht op een aantoonbaar gezonder, gelukkiger en langer leven. Dit doen we door samen te onderzoeken en innoveren op thema's als zelfzorg, sociale verbindingen, wonen, daginvulling en connected care – stuk voor stuk thema's waaraan binnen dit gebiedsarrangement op verschillende plekken in de dorpen en wijken wordt gewerkt. Met de inzet van dit living lab verstevigen we de impact en schaalbaarheid op langere termijn. De uitvoering is in handen van de deelnemende partners (welzijn en onderwijs) van Regiocampus, aangevuld met leerlingen en studenten van meerdere hbo's en mbo's uit de regio.

Living Lab voor Geluk is ingediend in ronde 1 en heeft in lijn met het preadvies van de adviescommissie de samenwerking opgezocht in dit gebiedsarrangement.

- **ID-tafel bewonersinitiatieven**

  De eerste fase van de pilot ID-tafel Westerveld is succesvol verlopen en smaakt naar meer. Het initiatief biedt een laagdrempelige plek waar bewonersinitiatieven op het gebied van onder andere leefbaarheid, gezondheid, sport & bewegen en kunst & cultuur samenkomen. De ID-tafel is bedoeld voor initiatieven in alle fasen van ontwikkeling – van pril idee tot volledig uitgewerkt. De kracht zit in de combinatie van ondersteuning door advies, netwerk, kennis, budget en/of andere middelen. Professionals helpen vrijwilligersorganisaties en inwoners om plannen waar te maken, om samen te zorgen voor het vergroten van draagvlak, vleugels en meer impact op de omgeving. Door de korte lijnen, de te bewandelen wegen te kennen en mensen te helpen richting de juiste route, wordt het initiatief echt geholpen in plaats van overgenomen. De eerste resultaten tonen aan dat uitbreiding van deze manier van werken kansrijk is voor nauwere samenwerking met andere maatschappelijke partners, bijvoorbeeld uit het woondomein.

  Het doorontwikkelen van de ID-tafel bestaat uit het opzetten van een bijpassend online platform om initiatieven van elkaar te kunnen laten leren. Zo vergroten we de impact en werken we duurzamer aan de maatschappelijke opgaven. De ID-tafel draagt bij aan de toekomstbestendigheid van het vrijwilligersveld en aan de ondersteuning die daarvoor nodig is.

- **Versterken veiligheid (tegengaan ondermijning en polarisering)**

  Inwoners voelen zich niet altijd veilig in hun eigen buurt. Dat gevoel wordt versterkt door maatschappelijke verharding, polarisatie, ondermijning en incidenten rond criminaliteit en geweld, en door afnemend vertrouwen in de overheid. Ook op bedrijventerreinen en in winkelgebieden kan ondermijning de leefbaarheid onder druk zetten en de investeringsbereidheid van ondernemers aantasten.

  Samen met partners willen we deze ontwikkelingen keren, onder meer door risico's te onderzoeken, bewustwording te vergroten, publiek-private samenwerking te versterken en campagnes (zoals 'Kijk niet weg') en bijeenkomsten te organiseren. Zo geven we de kracht van gemeenschappen – verbondenheid, sociale samenhang en gedeelde verantwoordelijkheid – een centrale rol in de aanpak van ondermijning en bouwen we aan een veilige, veerkrachtige leefomgeving. Deze aanpak sluit aan bij de Drentse Aanpak Ondermijning (een samenwerking van de provincie Drenthe, de twaalf Drentse gemeenten en de vier in Drenthe aanwezige waterschappen).

b. Resultaten

Kwantitatieve resultaten en tussenresultaten

- Initiatieven in ten minste 10 dorpen en wijken die aantoonbaar bijdragen aan sociale cohesie, positieve gezondheid en/of bewegen (tussenresultaat eind 2026: in 4 dorpen)
- Minimaal 500 inwoners die deelnemen of een bijdrage leveren aan deze wijk- of dorpsinitiatieven (tussenresultaat eind 2026: 200 inwoners)
- In elke gemeente minimaal 1 plek die is ingericht als gezonde en groene buitenruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten (tussenresultaat eind 2026: 2 plekken in uitvoering en 2 plekken in voorbereiding)

- Actieve participatie van minimaal 16 maatschappelijke organisaties en/of lokale partijen in de uitvoering van de initiatieven in dit deelproject (tussenresultaat eind 2026: 6 maatschappelijke organisaties en/of lokale partijen)
- Ontwikkeling van minstens 4 overdraagbare werkwijzen die breder inzetbaar zijn voor dorpen en wijken/buurten in de (sub)regio
- Kennisdeling via minstens 4 bijeenkomsten/inspiratiesessies (tussenresultaat eind 2026: 1 sessie)

Kwalitatieve resultaten

- Meer onderlinge betrokkenheid en een versterkt gevoel van naoberschap
- Versterkt eigenaarschap van inwoners
- Inwoners, overheden, onderwijs en maatschappelijke organisaties weten elkaar beter te vinden
- Een benadering waarin niet problemen maar de kracht van de gemeenschap centraal staat
- Een schonere, gezondere en veiligere leefomgeving
- Gelukkiger inwoners

Deelproject 2: Wonen en de kracht van dichtbij

a. Thema's/doelen/initiatieven

We zetten in op het toekomstbestendig maken van voorzieningen in dorpen, wijken en steden – als fundament voor leefbaarheid en brede welvaart in Zuidwest-Drenthe. Daarbij benutten we de kracht van de regio: sterke gemeenschappen, betrokken vrijwilligers en de bereidheid om samen te werken aan nieuwe oplossingen. Concreet ontwikkelen we een programma waarmee we bewoners meer regie geven over hun ontmoetingsplekken, zoals buurt- en dorpshuizen. We ondersteunen vrijwilligersorganisaties bij het toekomstbestendig maken van hun inzet en versterken de sociale infrastructuur via culturele programmering. Ook zetten we met 'splitsingscoaches' in op innovatieve woonvormen die passen bij de demografische opgave én het behoud van vitale dorpen. Op deze manier zetten we in op de beschikbaarheid van voldoende woningen en versterken we de rol van voorzieningen als dragers van gemeenschapszin, aantrekkelijkheid en bestaanszekerheid in de regio.

Binnen dit deelproject werken we langs onderstaande vier sporen/doelen die samen bijdragen aan toekomstbestendige voorzieningen, nieuwe woonvormen en vitale gemeenschappen. In het eerste uitvoeringsjaar (2025) zetten we in op voorbereiding, kennisdeling en het starten van pilots.

- **Versterken buurt- en dorpshuizen als sociale ankers**

  Buurt- en dorpshuizen zijn van oudsher ontmoetingsplekken, maar groeien steeds meer uit tot sociale ankers in hun gemeenschap – plekken waar gemeenschapskracht, preventie en inclusie samenkomen. Tegelijkertijd staan ze onder druk: het verenigingsleven neemt af, het vinden van vrijwilligers wordt moeilijker en de exploitatie vraagt om nieuwe vormen van beheer. Met dit initiatief zetten we in op het versterken van de maatschappelijke functie van buurt- en dorpshuizen. We richten een programma in voor de vier gemeenten (of beter: tientallen unieke gemeenschappen), waarbij in het eerste jaar het leren van elkaar centraal staat. Samen met de gemeenschappen – we starten met twee per gemeente – verkennen we wat nodig is voor toekomstbestendig beheer, bredere inzet als voorziening in het sociaal domein, verduurzaming en eigenaarschap. Op basis hiervan delen we kennis, benutten we praktijkervaringen, ontwikkelen we initiatieven en bouwen we aan een regionaal model waarbij buurt- en dorpshuizen samen bijdragen aan gemeenschapskracht en brede welvaart in Zuidwest-Drenthe.

- **Versterken culturele programmering en sociale cohesie**

  We ondersteunen initiatieven en evenementen die bijdragen aan levendige kernen, een sterk gemeenschapsgevoel en aantrekkingskracht voor toeristen. In het eerste jaar selecteren we lokale evenementen die draaien op een groot aantal vrijwilligers en bijdragen aan de regio- en seizoensspreiding van het culturele aanbod.

- **Opnieuw uitvinden van vrijwilligersbeleid om voorzieningen in stand te houden**

  We zien verenigingen en organisaties het steeds lastiger hebben om vrijwilligers te vinden én vast te houden. Dit zet prachtige voorzieningen die nu draaien op een ouder wordende groep vrijwilligers onder druk. In dit initiatief begeleiden we verenigingen of organisaties bij het 'opnieuw uitvinden' van hun vrijwilligersbeleid, bijvoorbeeld door nieuwe vormen van werven of organiseren van vrijwillige inzet – noodzakelijk om ook op termijn voorzieningen in stand te houden.

- **Uitbreiding woningaanbod door inzet van splitsingscoaches**

  De ontwikkeling van nieuwe woonprojecten wordt steeds complexer en gelijktijdig past het bestaande woningaanbod lang niet altijd meer bij de (toekomstige) vraag. Met het aanstellen van splitsingscoaches willen we op innovatieve wijze het woningaanbod in Zuidwest-Drenthe uitbreiden. We starten het eerste jaar met de inzet van splitsingscoaches die woningeigenaren adviseren over het splitsen van woningen. Idee is het ontstaan van een win-win-winsituatie: uitbreiding van het woningaanbod, efficiënter gebruik van woningen en slimme verduurzaming van woningen. Doel is om in het eerste jaar 100 eigenaren te bereiken met informatie en begeleiding, als start van een bredere beweging.

b. Resultaten

Kwantitatieve resultaten en tussenresultaten

- Concrete plannen voor tenminste 16 toekomstbestendige buurt- en dorpshuizen, waarbij is gestart met de uitvoering van 8 daarvan (tussenresultaat eind 2026: bij 3 gestart met uitvoering en bij 6 met planuitwerkingsfase)
- Ondersteuning in de (door)ontwikkeling van minimaal 4 unieke evenementen in Zuidwest-Drenthe die draaien op vrijwillige inzet (tussenresultaat eind 2026: 2 evenementen)
- 40 (vrijwilligers)organisaties geholpen bij het versterken van hun zelforganiserend vermogen en toekomstbestendig vrijwilligersbeleid (tussenresultaat eind 2026: 18 organisaties)
- 100 woningeigenaren ondersteund bij het verkennen van de mogelijkheden tot woningsplitsing (tussenresultaat eind 2026: 25 woningeigenaren)
- Kennisdeling via minstens 4 bijeenkomsten/inspiratiesessies (tussenresultaat eind 2026: 1 sessie)

Kwalitatieve resultaten

- Meer eigenaarschap en toekomstbestendig beheer van buurt- en dorpshuizen
- Grotere betrokkenheid en levendigheid in dorpen en wijken
- Sterkere, duurzamere inzet van vrijwilligers
- Creatief, duurzaam gebruik van bestaande woningen, passend bij veranderende woonbehoeften

Deelproject 3: Groen gewortelde groei

a. Thema's/doelen/initiatieven

In dit deelproject bundelen we vijf gebiedsgerichte integrale aanpakken/doelen met daarbinnen diverse concrete initiatieven die bijdragen aan een natuurinclusieve, klimaatadaptieve en toekomstbestendige regio, waarin natuur, economie en gezondheid hand in hand gaan. Met onze aanpak brengen we

ecologie, economie en gemeenschapskracht samen. Het deelproject richt zich nadrukkelijk op het versterken van de samenhang tussen mens en omgeving, en vormt daarmee een fundament voor groen gewortelde groei in Zuidwest-Drenthe.

De doelen die we willen realiseren:

- **Realiseren van inspirerende groenblauwe werkomgevingen**

  Een gebiedsgerichte integrale aanpak die bijdraagt aan onder andere meer biodiversiteit, aantrekkingskracht voor medewerkers en studenten, meer kansen voor planten en dieren. We leggen verbindingen met omliggende ecosystemen en maken van deze plek een voorbeeldlocatie voor andere regio's.

- **Vergroenen van versteende plekken**

  We selecteren een aantal pleinen en plekken waar we samen met gebruikers en omwonenden aan de slag gaan om er een groenblauwe omgeving van te maken. Deze aanpak draagt bij aan verkoeling, wateropvang, biodiversiteit en sociale samenhang.

- **Opdoen van kennis en praktijkervaring met circulair en biobased (ver)bouwen**

  Met alle ketenpartners bouwen we aan bewustzijn en ontwikkelen we een regionaal handelingsperspectief. We voeren minimaal twee pilots uit waarin we experimenteren met teelt, het gebruik van bouwgewassen en hergebruik. Deze vernieuwing in de bouwsector levert ecologische én economische meerwaarde op en draagt bij aan de transitie naar een circulaire en natuur-positieve regio.

- **Versterken van de korte voedselketen**

  We bundelen bestaande en nieuwe initiatieven met betrekking tot productie, verwerking, verkoop en consumptie van lokaal voedsel. Met partners werken we aan een gezonde, duurzame doorontwikkeling van de korte keten met lokaal gezond voedsel voor iedereen. Een aanpak waarin gezond eten, eerlijke prijzen en duurzame productie centraal staan en die economische, sociale en ecologische groei stimuleert.

- **Uitvoeren van de Landbouwvisie Zuidwest-Drenthe**

  In Zuidwest Drenthe zijn meer dan 800 agrariërs actief. In opdracht van LTO Noord, afdeling Zuidwest-Drenthe heeft Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe een proces gefaciliteerd voor het maken van een landbouwvisie voor Zuidwest-Drenthe. Op basis van deze visie, genaamd 'Boeren met toekomst – praktisch, duurzaam en van onderop' selecteren we – in samenspraak met de betrokkenen – één tot drie gebiedsgerichte pilots die bijdragen aan toekomstbestendige landbouw. Denk aan herstel van biodiversiteit, duurzaam bodembeheer en nieuwe verdienmodellen voor agrariërs. We voeren deze pilots uit tussen 2026 en 2028 als opmaat voor de bredere transitie in (sub)regionaal, provinciaal en landelijk verband.

b. Resultaten

Kwantitatieve resultaten en tussenresultaten

- Minimaal 2 pilots gerealiseerd met circulaire/biobased bouwmaterialen (tussenresultaat eind 2026: 1 pilot in uitvoering, 1 pilot in voorbereiding)
- 1 tot 3 gebiedsgerichte uitvoeringsprojecten op basis van de landbouwvisie (tussenresultaat eind 2026: 1 project in uitvoering, 2 projecten in voorbereiding)
- Vergroening en verbetering van de biodiversiteit op minimaal 5 locaties op integrale wijze opgepakt met inwoners en lokale partijen (tussenresultaat eind 2026: 2 locaties in uitvoering, 1 locatie in voorbereiding, 2 locaties gepland)
- Uitbouwen van tenminste 5 trajecten die lokale producenten en consumenten van voedsel dichter bij elkaar brengen (tussenresultaat eind 2026: 2 project in uitvoering, 3 projecten in voorbereiding)
- Kennisdeling via minstens 4 bijeenkomsten/inspiratiesessies (tussenresultaat eind 2026: 1 sessie)

Kwalitatieve resultaten

- Versterkt bewustzijn, meer handvatten en samenwerking in de hele keten rondom circulair bouwen, toekomstbestendige en innovatieve landbouw en klimaatadaptatie
- Meer verbondenheid tussen inwoners, ondernemers, onderwijs en overheid rond een gedeelde visie op een gezonde leefomgeving
- Een sterke impuls voor een duurzame gebiedsontwikkeling waar ecologie, economie en gemeenschapskracht samen het fundament vormen voor groen gewortelde groei

Bijlage 2

Visualisatie gebiedsarrangement

5.1.2e

Gedeeld geluk

Als kompas voor Zuidwest-Drenthe

5.1.2e

WESTERVELD

DE WOLDEN

HOOGEVEEN

MEPPEL

Versterking sociale cohesie en welzijn

Living Lab voor Geluk

Inzet splitsingscoaches

Versterking Veiligheid

Versterking korte voedselketen

Vergroening versteende plekken

Culturele programmering

Buurt- en dorpshuizen als sociale ankers

Groenblauwe werkomgevingen

Subregio Zuidwest-Drenthe

Opp. 695 km²

Gemeenten:
De Wolden, Hoogeveen, Meppel en Westerveld

- 138.000 inwoners
- Circa 61.000 woningen
- Dorpsgemeenschappen
- Twee stedelijke gebieden
- 65+ Hoogste percentage 65+'ers binnen Regio Zwolle
- 67.000 arbeidsplaatsen
- 13.000 bedrijfsvestigingen
- 12.500 microbedrijven

Naoberschap

Balans
wonen - leven - werken

Verbonden, fit en vitaal vooruit

Wonen en de kracht van dichtbij

Groen gewortelde groei

Onderwijs

Organisaties

Overheid

Ondernemers

Leefbaarheid vitale kernen en gezonde buurten

Leefbaarheid vitale kernen en gezonde buurten

Leefomgeving natuurinclusieve en klimaatadaptieve regio

Breed gedragen door de vier O's én de vijfde O: Onze inwoners!

van onderop gedragen

Fundament voor brede welvaart

Toekomst en vervolg

Borging

Uitvoering

Voorbereiding

2028

2026/27

2025

Gefaseerde uitrol

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	3, 20